

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ

(पुर्वीचे पुणे विद्यापीठ)

परिपत्रक क्र. ४७ / २०२४

विषय : सामाजिक व शैक्षणिकदृष्ट्या मागास प्रवर्गाकरिता आरक्षणाच्या तरतुदीनुसार सरळसेवा भरतीसाठी शासनाने विहीत केलेल्या सुधारित बिंदूनामावली व कार्यपद्धतीबाबत...

संदर्भ : १. सन २०२४ महाराष्ट्र राज्य अधिनियम क्र. १६, दि. २६ फेब्रुवारी २०२४, महाराष्ट्र राज्यातील सामाजिक व शैक्षणिकदृष्ट्या मागास वर्गाकरिता आरक्षण अधिनियम, २०२४.
२. शासन निर्णय क्रमांक: बीसीसी-२०२४/प्र.क्र.७५/१६-क, दिनांक २७ फेब्रुवारी २०२४.
३. शासन निर्णय क्रमांक: बीसीसी-२०२१/प्र.क्र.७७/१६-क, दिनांक ०६ मार्च २०२४.
४. शासन निर्णय क्रमांक: बीसीसी-२०२१/प्र.क्र.३८७/१६-ब(ए), दिनांक ०६ जुलै २०२१

उपरोक्त विषयास अनुसरून सोबत जोडलेल्या संदर्भ क्र. १, २ व ३ चे कृपया अवलोकन करण्यात यावे.

उपरोक्त संदर्भांकित क्र. २ मधील शासन निर्णय क्र. बीसीसी २०२४/प्र.क्र.७५/१६-क, दि. २७ फेब्रुवारी, २०२४ अन्वये सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास प्रवर्गाकरिता आरक्षणाच्या तरतुदीनुसार सरळसेवा भरतीसाठी सुधारित बिंदूनामावली विहित करण्यात आलेली आहे. सदर शासन निर्णयान्वये महाराष्ट्र राज्यातील सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास वर्गासाठी सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास प्रवर्ग (Socially and Educationally Backward Classes) (SEBC) असा नवीन वर्ग तयार करण्यात आला असून या वर्गात मराठा समाजाचा समावेश करण्यात आलेला आहे. या वर्गासाठी, राज्याच्या अखत्यारीतील सरळसेवा भरतीच्या पदांमध्ये १० टक्के आरक्षण विहित करण्यात आले आहे. त्यानुसार शासन निर्णय सामान्य प्रशासन विभाग क्र. बीसीसी-२०२१/प्र.क्र.३८७/१६-ब (ए), दि. ०६ जुलै, २०२१ च्या अन्वये विहित करण्यात आलेली बिंदूनामावली सुधारित करण्यात आली आहे. सदर शासन निर्णयामध्ये मुद्दा क्र. ५ मध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

मुद्दा क्र. ५. संदर्भ क्र. १ येथील सन २०२४ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक १६ मधील कलम १८ (१) नुसार, या अधिनियमाच्या प्रारंभापूर्वी म्हणजेच दिनांक २६ फेब्रुवारी, २०२४ पूर्वीच सरळसेवा भरतीमधील निवड प्रक्रिया सुरु झाली असेल, अशा प्रकरणांना या अधिनियमाच्या तरतुदी लागू होणार नाहीत.

उपरोक्त नमूद मुद्दा क्र. ५. मधील सन २०२४ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्र. १६ मधील कलम १८ (१) नुसार खालीलप्रमाणे स्पष्टीकरण नमूद केले आहे.

कलम १८ (१)

- (एक) केवळ लेखी चाचणीच्या किंवा मुलाखतीच्या आधारे, भरती करावयाची असेल आणि अशी लेखी चाचणी किंवा, यथास्थिती मुलाखत सुरु झाली असेल, किंवा
(दोन) लेखी चाचणी व मुलाखत या दोन्हीच्या आधारे, भरती करावयाची असेल आणि अशी लेखी चाचणी सुरु झाली असेल,
- त्याबाबतीत निवड प्रक्रिया सुरु झाली असल्याचे मानण्यात येईल.

संदर्भ क्र ३ च्या शासन निर्णया अन्वये राज्यातील बिगर अदिवासी जिल्हयांमधील छोट्या संवर्गातील मागासवर्गांयांकरिता आरक्षित पदे सरळसेवेने भरण्याबाबतची कार्यपद्धती विहित करण्यात आली आहे.

..२..

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाशी संलग्नित सर्व महाविद्यालये/मान्यताप्राप्त परिसंस्था यांना कळविण्यात येते की,
उपरोक्त नमूद संदर्भ क्र. २ व ३ च्या शासन निर्णयातील तरतुदी सर्व प्रशासकीय विभागांनी त्यांच्या अधिपत्याखाली
असलेल्या सर्व विभागप्रमुखांच्या/नियुक्ती प्राधिकाऱ्यांच्या निदर्शनास आणुन द्याव्यात व सदर शासन निर्णयांमध्ये नमूद
केलेल्या सुधारित बिंदुनामावली व कार्यपद्धती नुसार सरलसेवेतील आरक्षित पदे भरण्याबाबतची कार्यवाही करण्यात यावी.

गणेशखिंड, पुणे-४११००७)
जा. क्र. :आरक्षण/ओ-२३/१०४)
दिनांक: १२।०३।२४)

११.
१३३।२०२३
प्रा. (डॉ.) विजय खरे
प्रभारी कुलसचिव

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

असाधारण भाग चार

वर्ष १०, अंक ५]

सोमवार, फेब्रुवारी २६, २०२४/फल्लुन ७, शके १९४५

[पृष्ठे ७, किंमत : रुपये २३.००

असाधारण क्रमांक १८

प्राधिकृत प्रकाशन

महाराष्ट्र विधानमंडळाचे अधिनियम व राज्यपालांनी प्रख्यापित केलेले अध्यादेश व केलेले विनियम.

अनुक्रमणिका

सन २०२४ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक १६.—महाराष्ट्र राज्याच्या संबंधात सामाजिक व शैक्षणिकदृष्ट्या मागासवर्ग म्हणून विवक्षित समाज विनिर्दिष्ट करण्याकरिता आणि महाराष्ट्र राज्यातील अशा सामाजिक व शैक्षणिकदृष्ट्या मागासवर्गाच्या उन्नतीसाठी राज्यातील शैक्षणिक संस्थांमधील प्रवेशाकरिता जागांच्या आरक्षणासाठी आणि राज्याच्या नियंत्रणाखालील लोकसेवांमधील व पदांवरील नियुक्त्यांसाठी पदांच्या आरक्षणासाठी आणि तत्संबंधित किंवा तदानुषंगिक बाबींसाठी तरतूद करण्याकरिता अधिनियम.

पृष्ठे

१-७

दिनांक २६ फेब्रुवारी २०२४ रोजी माननीय राज्यपालांनी संमती दिलेला महाराष्ट्र विधानमंडळाचा पुढील अधिनियम माहितीसाठी, याद्वारे, प्रसिद्ध करण्यात येत आहे.

सतिश वाघोले,

सचिव (विधि विधान),

महाराष्ट्र शासन,

विधि व न्याय विभाग.

सन २०२४ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक १६.

(माननीय राज्यपालांची संमती मिळाल्यानंतर “महाराष्ट्र शासन राजपत्रात” दिनांक २६ फेब्रुवारी २०२४ रोजी प्रथम प्रसिद्ध केलेला अधिनियम.)

महाराष्ट्र राज्याच्या संबंधात सामाजिक व शैक्षणिकदृष्ट्या मागासवर्ग म्हणून विवक्षित समाज विनिर्दिष्ट करण्याकरिता आणि महाराष्ट्र राज्यातील अशा सामाजिक व शैक्षणिकदृष्ट्या मागासवर्गाच्या उन्नतीसाठी राज्यातील शैक्षणिक संस्थांमधील प्रवेशाकरिता जागांच्या आरक्षणासाठी आणि राज्याच्या नियंत्रणाखालील लोकसेवांमधील व पदांवरील नियुक्त्यांसाठी पदांच्या आरक्षणासाठी आणि तत्संबंधित किंवा तदानुषंगिक बाबींसाठी तरतूद करण्याकरिता अधिनियम.

ज्याअर्थी, महाराष्ट्र राज्याच्या संबंधात सामाजिक व शैक्षणिकदृष्ट्या मागासवर्ग म्हणून विवक्षित समाज विनिर्दिष्ट करण्याकरिता आणि महाराष्ट्र राज्यातील अशा सामाजिक व शैक्षणिकदृष्ट्या मागासवर्गाच्या उग्रतीसाठी राज्यातील शैक्षणिक संस्थांमधील प्रवेशकरिता जागांच्या आरक्षणासाठी आणि राज्याच्या नियंत्रणाखालील लोकसेवांमधील व पदांवरील नियुक्त्यांसाठी पदांच्या आरक्षणासाठी आणि तत्संबंधित किंवा तदानुषंगिक बाबीसाठी तस्तद करणे इष्ट आहे; त्याअर्थी, भारतीय गणराज्याच्या पंचाहत्राव्या वर्षी, याद्वारे, पुढील अधिनियम करण्यात येत आहे :—

संक्षिप्त नाव व प्रारंभ. १. (१) या अधिनियमास, महाराष्ट्र राज्यातील सामाजिक व शैक्षणिकदृष्ट्या मागासवर्गाकरिता आरक्षण अधिनियम, २०२४, असे म्हणावे.

(२) तो, शासकीय राजपत्रात, प्रसिद्ध केल्याच्या दिनांकास अंमलात येईल.

व्याख्या. २. (१) या अधिनियमात, संदर्भानुसार दुसरा अर्थ आवश्यक नसेल तर,—

(क) “प्रवेश प्राधिकरण” याचा शैक्षणिक संस्थांमधील प्रवेशांच्या संबंधातील अर्थ, विशिष्ट शैक्षणिक संस्थांमध्ये प्रवेश देण्यासाठी जबाबदार असलेले, शैक्षणिक संस्थांचे पर्यवेक्षण व नियंत्रण करण्याचा अधिकार असणारे प्राधिकरण, असा आहे;

(ख) “नियुक्ती प्राधिकरण” याचा लोकसेवा व पदे यांच्या संबंधातील अर्थ, अशा सेवांमध्ये व पदांवर नियुक्ती करण्यासाठी अधिकार प्रदान केलेले प्राधिकरण, असा आहे;

(ग) “सक्षम प्राधिकारी” याचा अर्थ, कलम ७ अन्वये नियुक्त केलेला सक्षम प्राधिकारी, असा आहे;

(घ) “शैक्षणिक संस्था” यामध्ये, भारताच्या संविधानाच्या अनुच्छेद ३० च्या खंड (१) मध्ये निर्दिष्ट केलेल्या अल्पसंख्याक शैक्षणिक संस्थांव्यतिरिक्त, संबंधित महाराष्ट्र अधिनियमांद्वारे किंवा त्यांव्ये स्थापन केलेल्या विद्यापीठांसह, ज्यांना शासनाचे सहायक अनुदान मिळते अशा, शासनाची मालकी व नियंत्रण असलेल्या, महाराष्ट्र राज्यातील शैक्षणिक संस्था, तसेच खाजगी शैक्षणिक संस्था,—मग त्या राज्याकडून अनुदानप्राप्त असोत किंवा अनुदानप्राप्त नसोत,—यांचा समावेश होतो.

स्पष्टीकरण.— या खंडाच्या प्रयोजनार्थ, “खाजगी शैक्षणिक संस्था” या शब्दप्रयोगाचा अर्थ, ज्या संस्थांना, एकत्र, हा अधिनियम अंमलात येण्यापूर्वी किंवा त्यानंतर, शासनाकडून सबलर्तीच्या दराने शासकीय जमिनीच्या स्वरूपात किंवा इतर कोणत्याही आर्थिक सबलर्तीच्या स्वरूपात सहाय्य देण्यात आलेले आहे, किंवा ज्यांना शासनाकडून, मान्यता दिली आहे, परवानगी दिली आहे, ज्यांचे पर्यवेक्षण केले जात आहे किंवा ज्यांच्यावर नियंत्रण ठेवले जात आहे, अशा संस्था, असा आहे;

(ङ) “आस्थापना” याचा अर्थ, शासनाचे किंवा त्याकेली अंमलात असलेल्या राज्य विधानमंडळाच्या कोणत्याही अधिनियमान्वये घटित केलेल्या स्थानिक प्राधिकरणाचे किंवा सांविधिक प्राधिकरणाचे कोणतेही कार्यालय, अथवा विद्यापीठ किंवा जिच्यातील भाग भांडवल शासनाने धारण केले आहे अशी कंपनी किंवा महामंडळ किंवा सहकारी संस्था अथवा कोणतीही शासकीय अनुदानप्राप्त संस्था, असा आहे.

स्पष्टीकरण.— या खंडाच्या प्रयोजनार्थ, “शासन अनुदानप्राप्त संस्था” या शब्दप्रयोगात, ज्या संस्थांना अथवा उद्योगांना, एकत्र, हा अधिनियम अंमलात येण्यापूर्वी, अथवा त्यानंतर, शासनाकडून सबलर्तीच्या दराने शासकीय जमिनीच्या स्वरूपात किंवा इतर कोणत्याही आर्थिक सबलर्तीच्या स्वरूपात सहाय्य देण्यात आलेले आहे, अथवा ज्यांना शासनाकडून, मान्यता दिली आहे, परवानगी दिली आहे, ज्यांचे पर्यवेक्षण केले जात आहे किंवा ज्यांच्यावर नियंत्रण ठेवले जात आहे, अशा संस्थांचा किंवा उद्योगांचा देखील समावेश होतो;

- (च) “शासन” किंवा “राज्य शासन” याचा अर्थ, महाराष्ट्र शासन, असा आहे;
- (छ) “विहित” याचा अर्थ, या अधिनियमाखाली केलेल्या नियमांद्वारे विहित केलेले, असा आहे;
- (ज) “लोकसेवा व पदे” याचा अर्थ, राज्याच्या कारभाराशी संबंधित असलेल्या सेवा व पदे, असा आहे आणि त्यामध्ये,—

(एक) स्थानिक प्राधिकरण;

१९६१ चा
महा. १४.

(दोन) महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, १९६० अन्वये नोंदणी केलेली आणि जिच्यात राज्य शासन भागधारक आहे अशी सहकारी संस्था;

२०१३ चा
१८.

(तीन) शासनाची मालकी व नियंत्रण असलेले, केंद्रीय अधिनियमांद्वारे किंवा राज्य अधिनियमांद्वारे किंवा त्याअन्वये स्थापन केलेले मंडळ किंवा महामंडळ किंवा सांविधिक संस्था, किंवा कंपनी अधिनियम, २०१३ यामध्ये व्याख्या केल्याप्रमाणे असलेली शासकीय कंपनी;

(चार) महाराष्ट्र अधिनियमांद्वारे किंवा त्याअन्वये स्थापन केलेल्या विद्यापीठासह, शासनाचे सहायक अनुदान घेणारी, शासनाची मालकी व नियंत्रण असलेली शैक्षणिक संस्था; आणि

(पाच) ज्यांच्या बाबतीत, या अधिनियमाच्या प्रारंभाच्या दिनांकास, शासकीय आदेशांद्वारे आरक्षण लागू केले होते आणि ज्यांचा उप-खंड (एक) ते (चार) मध्ये समावेश केलेला नाही अशा, इतर कोणत्याही आस्थापना,

यांमधील सेवा व पदे यांचा समावेश होतो;

(झ) “आरक्षण” याचा अर्थ, राज्यातील सामाजिक व शैक्षणिकदृष्ट्या मागासवर्गातील व्यक्तीसाठी, शैक्षणिक संस्थांमधील प्रवेशाकरिता जागांचे आरक्षण आणि लोकसेवांमधील व पदांवरील नियुक्त्यांकरिता पदांचे आरक्षण, असा आहे;

(झ) “सामाजिक व शैक्षणिकदृष्ट्या मागासवर्ग” याचा अर्थ, भारताच्या संविधानाच्या अनुच्छेद ३४२क नुसार महाराष्ट्र राज्याच्या प्रयोजनासाठी या अधिनियमान्वये विनिर्दिष्ट केलेले, सामाजिक व शैक्षणिकदृष्ट्या मागासवर्ग, असा आहे;

(ट) “राज्य” याचा अर्थ, महाराष्ट्र राज्य, असा आहे.

(२) या अधिनियमात वापरलेले, परंतु व्याख्या न केलेले शब्द व शब्दप्रयोग यांना, महाराष्ट्र राज्य लोकसेवा (अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, निरधिसूचित जमाती (विमुक्त जाती), भटक्या जमाती, विशेष २००४ चा मागास प्रवर्ग आणि इतर मागासवर्ग यांच्यासाठी आरक्षण) अधिनियम, २००१ मध्ये अनुक्रमे, जे अर्थ नेमून महा. ८. दिलेले असतील तेच अर्थ असतील.

३. मराठा समाजास, याद्वारे, राज्याच्या प्रयोजनांसाठी सामाजिक व शैक्षणिकदृष्ट्या मागासवर्ग म्हणून राज्यातील सामाजिक व शैक्षणिकदृष्ट्या मागासवर्ग.

४. (१) हा अधिनियम, पुढील पदांखेरीज, राज्यातील लोकसेवांमध्ये व पदांवर केलेल्या सर्व सरळसेवा प्रयोज्यता, भरतीसाठी व नियुक्त्यांसाठी लागू असेल :—

- (क) वैद्यकीय, तांत्रिक व शिक्षण क्षेत्रातील अतिविशेषीकृत पदे;
- (ख) बदलीद्वारे किंवा प्रतिनियुक्तीद्वारे भरावयाची पदे;
- (ग) पंचेचाळीस दिवसांपेक्षा कमी कालावधीच्या तात्पुरत्या नियुक्त्या; आणि
- (घ) कोणत्याही संवर्गातील किंवा श्रेणीतील एकल (एकाकी) पद.

(२) हा अधिनियम, भारताच्या संविधानाच्या अनुच्छेद ३० च्या खंड (१) मध्ये निर्दिष्ट केलेल्या अल्पसंख्याक शैक्षणिक संस्थांव्यतिरिक्त, इतर शैक्षणिक संस्था तसेच खाजगी शैक्षणिक संस्था,—मग त्या राज्याकडून अनुदानप्राप्त असोत किंवा अनुदानप्राप्त नसोत,- यांमधील प्रवेशास देखील लागू होईल.

(३) राज्य शासन, कलम २ च्या अनुक्रमे, खंड (घ) व (ङ) च्या स्पष्टीकरणात तरतूद केल्याप्रमाणे कोणतेही सहाय्य देण्यासाठी कोणत्याही शैक्षणिक संस्थेबरोबर किंवा कोणत्याही आस्थापनेबरोबर करार करताना किंवा कराराचे नूतनीकरण करताना, अशा शैक्षणिक संस्थेकडून किंवा आस्थापनेकडून या अधिनियमाच्या तरतुदीचे अनुपालन करण्यासाठी अट समाविष्ट करील.

(४) शंका निरसनार्थ, याद्वारे असे घोषित करण्यात येते की, या अधिनियमातील कोणत्याही गोष्टीचा, महाराष्ट्र राज्य लोकसेवा (अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, निरधिसूचित जमाती (विमुक्त जाती), भटक्या २००४ चा जमाती, विशेष मागास प्रवर्ग आणि इतर मागासवर्ग यांच्यासाठी आरक्षण) अधिनियम, २००१ आणि महाराष्ट्र खाजगी व्यावसायिक शिक्षण संस्था (अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, निरधिसूचित जमाती (विमुक्त जाती), भटक्या जमाती आणि इतर मागासवर्ग यांना प्रवेश देण्यासाठी जागांचे आरक्षण) अधिनियम, २००६ वा अन्यथे २००६ चा महा. ८. इतर मागासवर्गाना दिलेल्या आरक्षणावर, परिणाम होणार नाही. महा. ३०.

सामाजिक व
शैक्षणिकदृष्ट्या
मागासवर्गांकरिता
राज्यातील
शैक्षणिक
संस्थांमधील
प्रवेशाकरिता आणि
राज्याच्या
नियंत्रणाखालील
लोकसेवामधील
आणि पदांवरील
नियुक्त्यांकरिता
जागांचे आरक्षण.

५. (१) कोणत्याही न्यायालयाचा किंवा इतर प्राधिकरणाचा कोणताही न्यायनिर्णय, हुक्मनामा किंवा आदेश यांमध्ये काहीही अंतर्भूत असले तरी, आणि या अधिनियमाच्या इतर तरतुदीना अर्धान राहून,—

(क) भारताच्या संविधानाच्या अनुच्छेद ३० च्या खंड (१) मध्ये निर्दिष्ट केलेल्या अल्पसंख्याक शैक्षणिक संस्थांव्यतिरिक्त, इतर शैक्षणिक संस्था तसेच खाजगी शैक्षणिक संस्था,—मग त्या राज्याकडून अनुदानप्राप्त असोत किंवा अनुदानप्राप्त नसोत,—यांमधील प्रवेशाच्या एकूण जागांच्या दहा टक्के ; आणि

(ख) राज्याच्या नियंत्रणाखालील लोकसेवामधील व पदांवरील सरलसेवा भरतीच्या एकूण नियुक्त्यांच्या दहा टक्के,

इतके आरक्षण, सामाजिक व शैक्षणिकदृष्ट्या मागासवर्गासाठी स्वतंत्रपणे राखून ठेवण्यात येईल :

परंतु, भारताच्या संविधानाच्या पाचव्या अनुसूचीअन्वये याबाबतीत राज्यपालांनी वेळोवेळी काढलेल्या अधिसूचनेनुसार, राज्याच्या अनुसूचित क्षेत्रांमध्ये अनुसूचित जमातीच्या उमेदवारांकरिता राखीव असलेल्या पदांना, वरील आरक्षण लागू असणार नाही.

(२) या अधिनियमाखालील सामाजिक व शैक्षणिकदृष्ट्या मागासवर्गाच्या आरक्षणाच्या प्रयोजनांसाठी, उन्नत व प्रगत गटाचे तत्त्व लागू असेल आणि ज्या व्यक्ती, उन्नत व प्रगत गटात मोडत नसतील अशा सामाजिक व शैक्षणिकदृष्ट्या मागासवर्गातील व्यक्तींनाच केवळ या अधिनियमाखालील आरक्षण उपलब्ध असेल.

स्पष्टीकरण.—या पोट-कलमाच्या प्रयोजनांसाठी, “ उन्नत व प्रगत गट ” याचा अर्थ, शासनाने, याबाबतीत वेळोवेळी काढलेल्या सर्वसाधारण किंवा विशेष आदेशांद्वारे, घोषित केलेल्या उन्नत व प्रगत गटात मोडणारी व्यक्ती, असा आहे.

आरक्षणाला बाधा द्यावणी. ६. कलम ५ मध्ये काहीही अंतर्भूत असले तरी, सामाजिक व शैक्षणिकदृष्ट्या मागासवर्गातील विद्यार्थ्यांचे किंवा व्यक्तींचे दावे हे, गुणवत्तेच्या आधारावर भरण्यात येतील अशा अनारक्षित जागांच्या वाटपाकरिता आणि लोकसेवामधील नियुक्त्या व पदे यांकरिता देखील विचारात घेतले जातील, आणि अशा वर्गातील विद्यार्थ्यांची किंवा व्यक्तींची गुणवत्तेच्या आधारावर निवड केली असेल त्याबाबतीत, सामाजिक व शैक्षणिकदृष्ट्या मागासवर्गांकरिता राखीव असलेल्या जागांच्या व नियुक्त्यांच्या संख्येस कोणत्याही प्रकारे बाधा पोहचणार नाही.

सक्षम प्राधिकारी. ७. (१) शासनास, शासकीय राजपत्रातील अधिसूचनेद्वारे, या अधिनियमाच्या तरतुदी व त्याखाली केलेले नियम अंपलात आणण्याच्या प्रयोजनांसाठी अशा अधिसूचनेत विनिर्दिष्ट करण्यात येईल अशा क्षेत्रासाठी

जिल्हा समाज कल्याण अधिकाऱ्याच्या दर्जापेक्षा कमी दर्जा नसलेल्या कोणत्याही अधिकाऱ्याची सक्षम प्राधिकारी म्हणून नियुक्ती करता येईल.

(२) सक्षम प्राधिकारी, विहित करण्यात येईल अशा अधिकारांचा वापर करील आणि अशी कार्ये पार पाढील.

८. (१) जर कोणत्याही सेवाभरती वर्षाच्या बाबतीत, सामाजिक व शैक्षणिकदृष्ट्या मागासवर्गाच्या राखीव असलेल्या व्यक्तींसाठी राखीव असलेली कोणतीही जागा, भरलेली नसेल तर, अशी रिक्त जागा, सरळसेवा भरतीच्या नेणे. रिक्त जागा पुढे बाबतीत पाच वर्षांपर्यंत पुढे नेण्यात येईल :

परंतु, या अधिनियमाच्या प्रारंभाच्या दिनांकास, पदे भरण्याच्या संबंधातील कोणताही शासकीय आदेश, निर्णय, परिपत्रक व कार्यालयीन झापन अंमलात असेल तेव्हा, शासनाकडून त्यात फेरबदल केला नसेल किंवा ते रद्द केले नसतील तर, ते अंमलात असण्याचे घालू राहतील :

परंतु आणखी असे की, जर प्रत्येक राखीव प्रवर्गासाठी किमान एक पद वाटप करण्याकरिता भंजूर केलेली पदे, पुरेशी नसतील तर, याबाबतीत फेरबदल करण्यात येईल अशा, शासकीय बिंदू नामावलीच्या संबंधातील आदेशानुसार किंवा विहित केलेल्या नियमानुसार आळोपाळीचे तत्त्व लागू करून, राखीव पद भरण्यात येईल.

(२) जेव्हा पोट-कलम (१) मध्ये तरतूद केल्याप्रमाणे एखादी रिक्त जागा पुढे नेण्यात आली असेल तेव्हा, ज्या सेवाभरती वर्षामध्ये ती पुढे नेण्यात आली असेल त्या सेवाभरती वर्षाकरिता व्यक्तींच्या संबंधित वर्गासाठी राखीव असलेल्या रिक्त जागांच्या कोट्यामध्ये, ती हिशेबात धरली जाणार नाही :

परंतु, नियुक्ती प्राधिकरणास, अशा न भरलेल्या रिक्त जागा भरण्यासाठी कोणत्याही वेळी विशेष सेवाभरती मोहीम हाती घेता येईल आणि जर अशा विशेष सेवाभरती मोहिमेनंतर देखील अशा रिक्त जागा भरल्या गेल्या नाहीत तर, त्यानंतर, शासन विहित करील अशा रीतीने त्या जागा भरण्यात येतील.

९. (१) शासनास, लेखी आदेशाद्वारे, प्रत्येक प्रवेश प्राधिकरणावर किंवा नियुक्ती प्राधिकरणावर किंवा अशा प्राधिकरणाच्या नियंत्रणाखालील कोणत्याही अधिकाऱ्यावर या अधिनियमाच्या तरतुदीचे अनुपालन करण्याची जबाबदारी सोपविता येईल.

अधिनियमाचे
अनुपालन करण्याची
जबाबदारी च
अधिकार.

(२) शासनास, त्याच रीतीने, निर्दिष्ट केलेल्या प्रवेश प्राधिकरणाला किंवा नियुक्ती प्राधिकरणाला किंवा अधिकाऱ्याला, अशा प्राधिकरणाकडे किंवा अधिकाऱ्याकडे नेमून दिलेले असे कर्तव्य परिणामकारक रीतीने पार पाडण्यासाठी अशा प्राधिकरणास किंवा अधिकाऱ्यास आवश्यक असतील असे अधिकार किंवा प्राधिकार विनिहित करता येतील.

१०. (१) कर्तव्य किंवा जबाबदारी सोपविलेले, जे कोणतेही प्रवेश प्राधिकरण किंवा नियुक्ती प्राधिकरण शास्ती. किंवा अधिकारी किंवा कर्मचारी, या अधिनियमाच्या प्रयोजनांचे उल्लंघन होईल किंवा ते निष्कळ ठरतील अशा उद्देशाने हेतुपुरस्सर कृती करील, त्यास, अपराधिसिद्धीनंतर, नव्यद दिवसांपर्यंत असू शकेल इतक्या मुदतीच्या कारावासाची किंवा पंचवीस हजार रुपयांपर्यंत असू शकेल इतक्या द्रव्यदंडाची किंवा या दोन्ही शिक्षा होतील.

(२) शासनाच्या किंवा शासनाने यासंबंधात प्राधिकृत केलेल्या अधिकाऱ्याच्या पूर्वमंजुरीखेरीज, कोणतेही न्यायालय, या कलमाखालील शिक्षापात्र असलेल्या अपराधाची दखल घेणार नाही.

११. सामाजिक व शैक्षणिकदृष्ट्या मागासवर्गातील कोणत्याही व्यक्तीवर, या अधिनियमाच्या तरतुदीचे किंवा त्याखाली केलेल्या नियमांचे किंवा याबाबतीत काढलेल्या शासकीय आदेशांचे कोणत्याही प्रवेश प्राधिकरणाने किंवा नियुक्ती प्राधिकरणाने पालन न केल्यामुळे प्रतिकूल परिणाम झालेला आहे असे शासनाच्या निर्दर्शनास आल्यास, किंवा निर्दर्शनास आणून दिल्यास, शासन, त्यास योग्य वाटतील अशा अभिलेखांची मागणी करू शकेल आणि तसे समुचित आदेश देऊ शकेल.

- जात प्रमाणपत्र वैधता प्रमाणपत्र देण्याची कार्यपद्धती.** १३. या अधिनियमाच्या प्रयोजनार्थ, सामाजिक व शैक्षणिकदृष्ट्या मागासवर्ग म्हणून मराठा समाजाला जात प्रमाणपत्र आणि वैधता प्रमाणपत्र देण्यासाठी, महाराष्ट्र अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागासवर्ग व विशेष मागासप्रवर्ग (जातीचे प्रमाणपत्र देण्याचे व त्याच्या पडताळणीचे विनियम) अधिनियम, २००० आणि महाराष्ट्र अनुसूचित जाती, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागासवर्ग व विशेष मागास प्रवर्ग (जातीचे प्रमाणपत्र देण्याचे व त्याच्या पडताळणीचे विनियम) नियम, २०१२ यांच्या २००१ चा महा. २३.
- निवड समितीमधील प्रतिनिधित्व.** १४. शासनास, आदेशाद्वारे, लोकसेवांमध्ये व पदांवर नियुक्ती करण्याकरिता व्यक्तींची निवड करण्याच्या प्रयोजनार्थ, निवड, चाळणी व विभागीय समिती यांमध्ये सामाजिक व शैक्षणिकदृष्ट्या मागासवर्गांतील अधिकाऱ्यांच्या नामनिर्देशनाकरिता तरतूद करता येईल.
- अनियमित प्रवेश व नियुक्त्या निरर्थक असणे.** १५. या अधिनियमाच्या तरतुदीचे उल्लंघन करून दिलेले कोणतेही प्रवेश व केलेल्या नियुक्त्या निरर्थक होतील.
- सक्षम प्राधिकारी लोकसेवक असणे.** १६. या अधिनियमान्वये किंवा त्याखाली केलेल्या नियमान्वये किंवा काढलेल्या आदेशान्वये सदूभावनापूर्वक केलेल्या किंवा करण्याचे अभिप्रेत असलेल्या कोणत्याही गोष्टीबद्दल, सक्षम प्राधिकाऱ्याविरुद्ध किंवा त्याच्या अधिकाऱ्याविरुद्ध कोणताही दावा, खटला किंवा इतर कायदेशीर कार्यवाही दाखल करता येणार नाही.
- नियम करण्याचा अधिकार.** १७. (१) राज्य शासनास, या अधिनियमाची प्रयोजने पार पाडण्यासाठी, शासकीय राजपत्रातील अधिसूचनेद्वारे नियम करता येतील.
- (२) या अधिनियमान्वये केलेला प्रत्येक नियम, तो केल्यानंतर, शक्य तितक्या लवकर, राज्य विधानमंडळाचे अधिवेशन चालू असताना, एकाच अधिवेशनात किंवा लागोपाठच्या दोन किंवा अधिक अधिवेशनात मिळून, एकूण तीस दिवसांचा होईल इतक्या कालावधीकरिता, सत्रासीन असताना, राज्य विधानमंडळाच्या प्रत्येक सभागृहापुढे मांडण्यात येईल, आणि ज्या अधिवेशनात तो अशा रीतीने मांडण्यात आला असेल, ते अधिवेशन किंवा त्याच्या लगतनंतरचे अधिवेशन समाप्त होण्यापूर्वी, जर कोणत्याही नियमात कोणताही फेरबदल करण्याबाबत दोन्ही सभागृहांचे एकमत होईल किंवा तो नियम करण्यात येऊ नये याबाबत दोन्ही सभागृहांचे एकमत होईल, आणि तशा अर्थाचा त्यांचा निर्णय, शासकीय राजपत्रात अधिसूचित करतील तर, तो नियम, अशा निर्णयाची अधिसूचना, प्रसिद्ध केल्याच्या दिनांकापासून केवळ अशा फेरबदल केलेल्या स्वरूपातच अंमलात येईल, किंवा यथास्थिति, मुळीच अंमलात येणार नाही; तथापि, अशा कोणत्याही फेरबदलामुळे किंवा विलोपनामुळे त्या नियमान्वये यापूर्वी केलेल्या किंवा करण्याचे वर्जिलेल्या कोणत्याही गोष्टीच्या विधिग्राह्यतेस बाध येणार नाही.
- व्यावर्ती.** १८. (१) या अधिनियमाच्या प्रारंभापूर्वी ज्या प्रकरणी, आधीच निवड प्रक्रिया सुरू करण्यात आली असेल, त्या प्रकरणांना, या अधिनियमाच्या तरतुदी लागू असणार नाहीत, आणि अशा प्रकरणांच्या बाबतीत, अशा प्रारंभापूर्वी कायद्याच्या ज्या तरतुदी लागू होत्या आणि जे शासकीय आदेश लागू होते, त्यानुसार कार्यवाही करण्यात येईल.
- स्पष्टीकरण.—**या कलमाच्या प्रयोजनार्थ, जेव्हा संबंधित सेवा नियमान्वये,—
- (एक) केवळ लेखी चाचणीच्या किंवा मुलाखतीच्या आधारे, भरती करावयाची असेल आणि अशी लेखी चाचणी किंवा, यथास्थिति, मुलाखत सुरू झाली असेल; किंवा
- (दोन) लेखी चाचणी व मुलाखत या दोन्हीच्या आधारे भरती करावयाची असेल आणि अशी लेखी चाचणी सुरू झाली असेल,

त्याबाबतीत, निवड प्रक्रिया सुरु झाली असल्याचे मानण्यात येईल.

(२) या अधिनियमाच्या प्रारंभापूर्वी, ज्या शैक्षणिक संस्थांमध्ये किंवा ज्या प्रकरणी, आधीच प्रवेश प्रक्रिया सुरु करण्यात आली असेल अशा संस्थांमधील किंवा प्रकरणांमधील प्रवेशांना, या अधिनियमाच्या तरतुदी लागू असणार नाहीत, आणि अशा प्रकरणांच्या बाबतीत, अशा प्रारंभापूर्वी, कायद्याच्या ज्या तरतुदी लागू होत्या आणि जे शासकीय आदेश लागू होते, त्यानुसार कार्यवाही करण्यात येईल.

स्पष्टीकरण.—या कलमाच्या प्रयोजनार्थ, जेव्हा,—

(एक) कोणत्याही प्रवेश चाचणीच्या आधारे प्रवेश द्यावयाचा असेल, आणि अशी प्रवेश चाचणीची प्रक्रिया सुरु झाली असेल; किंवा

(दोन) प्रवेश चाचणीच्या आधारे असेल त्याव्यतिरिक्त प्रवेश द्यावयाचा असेल त्याबाबतीत, अर्ज भरण्याचा शेवटचा दिनांक समाप्त झाला असेल,

त्याबाबतीत, प्रवेश प्रक्रिया सुरु झाली असल्याचे मानण्यात येईल.

१९. (१) जर या अधिनियमाच्या तरतुदीची अंमलबजावणी करताना कोणतीही अडचण उद्भवल्यास, अडचणी दूर शासनास, प्रसंगानुरूप, उद्भवेल त्याप्रमाणे, ती अडचण दूर करण्याच्या प्रयोजनांसाठी, त्यास आवश्यक किंवा इष्ट वाटेल अशी, या अधिनियमाच्या तरतुदीशी विसंगत नसलेली कोणतीही गोष्ट, शासकीय राजपत्रात प्रसिद्ध केलेल्या आदेशाद्वारे, करता येईल :

परंतु, या अधिनियमाच्या प्रारंभाच्या दिनांकापासून दोन वर्षांचा कालावधी समाप्त झाल्यानंतर, असा कोणताही आदेश काढण्यात येणार नाही.

(२) पोट-कलम (१) अन्वये काढलेला प्रत्येक आदेश, तो काढल्यानंतर, शक्य तितक्या लवकर, राज्य विधानमंडळाच्या प्रत्येक सभागृहापुढे मांडण्यात येईल.

२०१८ चा २०. (१) महाराष्ट्र राज्यातील सामाजिक व शैक्षणिकदृष्ट्या मागास (एसईबीसी) वर्गांकरिता (राज्यातील निरसन व महा. ६२. शैक्षणिक संस्थांमधील प्रवेशाकरिता जागांचे आणि राज्याच्या नियंत्रणाखालील लोकसेवकांमधील नियुक्त्यांचे आणि व्यावृत्ती. पदांचे) आरक्षण अधिनियम, २०१८, याद्वारे, निरसित करण्यात येत आहे.

१९०४ चा (२) महाराष्ट्र सर्वसाधारण बाबुंड अधिनियमाच्या कलम ७ च्या तरतुदी, असे निरसन अंमलात १. आणण्याच्या संबंधात, लागू असतील.

सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास
वर्गाकरिता आरक्षणाच्या तरतुदीनुसार
सरळसेवा भरतीसाठी सुधारित
बिंदुनामावली विहित करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
सामान्य प्रशासन विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: बीसीसी २०२४/प्र.क्र.७५/१६-क
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई -४०००३२.
तारीख: २७ फेब्रुवारी, २०२४

संदर्भ :-

- १) सन २०२४ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक १६, दि. २६, फेब्रुवारी २०२४. महाराष्ट्र राज्यातील सामाजिक आणि शैक्षणिक दृष्ट्या मागास वर्गाकरिता आरक्षण अधिनियम, २०२४.
- २) सन २००४ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ८, दि. २२ जानेवारी, २००४, महाराष्ट्र राज्य लोकसेवा (अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, निरधिसूचीत जमाती (विमुक्त जाती), भटक्या जमाती, विशेष मागास प्रवर्ग आणि इतर मागासवर्ग यांच्यासाठी आरक्षण) अधिनियम, २००१.
- ३) शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग क्र. बीसीसी-१०९७/प्र.क्र.२/१७/१६-ब, दि. २९.३.१९९७.
- ४) शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग क्र. बीसीसी-२०१८/प्र.क्र.५८१ ए/१६-ब, दि. ०५.१२.२०१८.
- ५) शासन शुद्धीपत्रक, सामान्य प्रशासन विभाग क्र. बीसीसी-२०१८/प्र.क्र.११८ ए/२०१९/१६-ब, दि. १८.०२.२०१९
- ६) शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग क्र. बीसीसी-२०२१/प्र.क्र.३८७/१६-ब ए, दि. ०६.०७.२०२१
- ७) शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग क्र. मलोआ-११२०/प्र.क्र.१५३/का-८, दि. ०२.१२.२०२१

प्रस्तावना :-

उपरोक्त संदर्भाधीन क्रमांक १ येथे नमूद केलेल्या महाराष्ट्र राज्यातील सामाजिक आणि शैक्षणिक दृष्ट्या मागास (एसईबीसी) वर्गाकरिता आरक्षण अधिनियम, २०२४. (सन २०२४ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्र.१६) अन्वये "सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास वर्ग" निर्भाण करण्यात आला आहे.

उक्त अधिनियमातील कलम ५ (१) नुसार सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास वर्गासाठी १० टक्के आरक्षण देण्यात आले आहे. त्यास अनुसरून, शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग क्र. बीसीसी-२०२१/प्र.क्र.३८७/१६-ब, दि. ०६.०७.२०२१ च्या शासन निर्णयान्वये सरळसेवा भरतीच्या पदांसंदर्भात

विहित केलेल्या बिंदुनामावलीमध्ये सुधारणा करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. याबाबत शासन खालीलप्रमाणे आदेश देत आहे.

शासन निर्णय:-

उपरोक्त संदर्भ क्र. १ येथील अधिनियमान्वये महाराष्ट्र राज्यातील सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास वर्गासाठी भारतीय राज्य घटनेच्या कलम १५ (४), १५(५), १६(४) व ४६ नुसार सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास वर्ग (एसईबीसी) (Socially and Educationally Backward Classes) (SEBC) असा नवीन वर्ग तयार करण्यात आला असून या वर्गात मराठा समाजाचा समावेश करण्यात आला आहे. सदर अधिनियमातील कलम ५ (१) अन्वये सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास वर्ग (एसईबीसी) (Socially and Educationally Backward Classes) (SEBC) वर्गासाठी, राज्याच्या अखत्यारीतील लोकसेवांमधील शासकीय व निमशासकीय सेवेत सरळसेवा भरतीच्या पदांमध्ये १० टक्के आरक्षण विहित करण्यात आले आहे. त्यानुसार, शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, क्र.बीसीसी-२०२१ / प्र.क्र.३८७/१६-ब (ए) दि. ६.७.२०२१ च्या अन्वये विहित करण्यात आलेली बिंदुनामावली सुधारीत करण्यात येत आहे.

२. संदर्भाधीन क्रमांक १ येथील, अधिनियम प्रसिध्द झाल्याच्या दिनांकापासून, म्हणजेच दि. २६ फेब्रुवारी २०२४ या दिनांकापासून शासकीय / निमशासकीय सेवेतील सरळसेवा भरतीसंदर्भात सोबतच्या परिशिष्ट-अ नुसार विहित करण्यात येत असलेल्या सुधारित बिंदुनामावलीचा अवलंब करण्यात यावा.

३. सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास वर्गासाठी (एसईबीसी) संदर्भाधीन क्रमांक १ येथील अधिनियमातील कलम ६ अनुसार गुणवत्तेवर नियुक्त झालेल्या सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास (एसईबीसी) वर्गातील उमेदवारांची संबंधित वर्गाच्या आरक्षित पदावर गणना करण्यात येऊ नये. त्यांची नियुक्ती संबंधित आरक्षण बिंदुवर दर्शवू नये. त्यांची नोंद खुल्या प्रवर्गातील बिंदुवर दर्शविण्यात यावी.

४. सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास वर्गासाठी (एसईबीसी) सरळसेवेने भरण्यात येणारी १० टक्के आरक्षणाची पदे दिनांक २६ फेब्रुवारी २०२४ पासून भरणे आवश्यक आहे. त्यामुळे संवर्गामध्ये दिनांक २६ फेब्रुवारी २०२४ रोजी रिक्त असणारी पदे व त्यानंतर सरळसेवेच्या कोट्यातील संभाव्य रिक्त होणारी पदे विचारात घेऊ भरती वर्षात तसेच त्यापुढील भरती वर्षाकरिता सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास (एसईबीसी) या वर्गाकरिता आरक्षणाची गणना करताना, सोबत जोडलेल्या परिशिष्ट-ब मध्ये नमूद केलेल्या कार्यपद्धतीचा अवलंब करण्यात यावा.

तसेच, संदर्भाधीन क्रमांक ४ येथील शासन निर्णय व संदर्भाधीन क्र. ५ येथील शासन शुद्धीपत्रक अधिक्रमित करण्यात येत आहे. ईडब्ल्यूएस प्रवर्गाकरिता आरक्षणाची गणना करताना, सोबत जोडलेल्या परिशिष्ट-ब मध्ये नमूद केलेल्या कार्यपद्धतीचा अवलंब करण्यात यावा.

५. संदर्भ क्र. १ येथील सन २०२४ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक १६ मधील कलम १८ (१) नुसार, या अधिनियमाच्या प्रारंभापूर्वी म्हणजेच दिनांक २६ फेब्रुवारी २०२४ पूर्वीच सरळसेवा भरतीमधील निवड प्रक्रिया सुरु झाली असेल, अशा प्रकरणांना या अधिनियमाच्या तरतुदी लागू होणार नाहीत. अशा प्रकरणांच्या बाबतीत, सदर अधिनियमाच्या प्रारंभापूर्वी जे शासकीय आदेश लागू होते आणि आरक्षण अधिनियम, २००१ मधील ज्या तरतुदी लागू होत्या, त्यानुसार कार्यवाही करण्यात यावी.

६. यापुढे सर्व मंत्रालयीन प्रशासकीय विभागांनी सरळसेवा भरतीसाठी सोबत जोडलेल्या परिशिष्ट-अ नुसार सुधारित बिंदुनामावलीचा अवलंब करावा. पूर्वीपासून आरक्षण लागू असलेल्या मागासप्रवर्गांचा अनुशोष असल्यास तो सरळसेवा भरतीच्यावेळी विचारात घेण्यात यावा.

७. सदर शासन निर्णय राज्यातील सर्व शासकीय, निमशासकीय कार्यालये, सेवामंडळे, महानगरपालिका, नगरपालिका, शैक्षणिक संस्था, स्थानिक स्वराज्य संस्था, जिल्हा परिषदा, महामंडळे, शासकीय अनुदान प्राप्त संस्था, विद्यापीठे, सहकारी संस्था, शासकीय उपक्रम व शासनाच्या अधिपत्त्याखालील किंवा शासनाने अनुदान दिलेली मंडळे इत्यादींना लागू राहील. याबाबत सर्व प्रशासकीय विभागांनी त्यांच्या अधिनस्त असलेल्या सर्व क्षेत्रिय कार्यालयांना/आस्थापनांना योग्य ते आदेश निर्गमित करावेत.

८. सरळसेवेद्वारे करण्यात येणाऱ्या नियुक्त्यांबाबत, वरील प्रमाणे बिंदुनामावलीचा अवलंब करतांना, सोबत जोडलेल्या परिशिष्ट-ब मध्ये नमूद करण्यात आलेल्या सूचनांचे पालन करण्यात यावे.

९. हे आदेश दिनांक २६ फेब्रुवारी २०२४ पासून अंमलात येतील.

१०. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या <http://www.maharashtra.gov.in> या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेताक २०२४०२२७१६१९०१४४०७ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षात्कित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

KHALID BASHIR
AHMED ARAB

Digitally signed by KHALID BASHIR AHMED ARAB
DN: c=IN, o=GOVERNMENT OF MAHARASHTRA, ou=GENERAL
ADMINISTRATION DEPARTMENT,
2.5.420+17b1bdaee334a3efabfffa33008565debf14bd9969ecbab94
b720dd160915d8b, postalCode=400032, st=Maharashtra,
serialNumber=0700f55610C2748763D4033D2E7A20C2FDCE61
F9601905A936FED7CA35E3290, cn=KHALID BASHIR AHMED
ARAB
Date: 2024-02-27 16:22:44 +05'30'

(खालिद बी. अरब)
सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत:-

- १) राज्यपाल यांचे प्रधान सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई.
- २) मुख्यमंत्र्यांचे अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ३) सर्व मंत्री/राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव,
- ४) मा. विरोधी पक्षनेता, विधानपरिषद

- ५) मा. विरोधी पक्षनेता, विधानसभा
- ६) सर्व विधानसभा सदस्य/विधानपरिषद सदस्य व संसद सदस्य, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
- ७) मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य.
- ८) अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, सर्व मंत्रालयीन विभाग,
- ९) प्रधान सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय(विधानसभा)
- १०) प्रधान सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय(विधानपरिषद)
- ११) सर्व विभागीय आयुक्त,
- १२) सर्व जिल्हाधिकारी,
- १३) सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी,
- १४) प्रबंधक, उच्च न्यायालय, मुळ शाखा, मुंबई,
- १५) प्रबंधक, उच्च न्यायालय, अपील शाखा, मुंबई,
- १६) प्रबंधक, लोकायुक्त आणि उपलोकायुक्त यांचे कार्यालय, मुंबई,
- १७) प्रबंधक, महाराष्ट्र प्रशासकीय न्यायाधिकरण, मुंबई, नागपूर, औरंगाबाद,
- १८) सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई,
- १९) सचिव, राज्य निवडणूक आयोग,
- २०) सचिव, राज्य माहिती आयोग,
- २१) महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, मंत्रालय, मुंबई,
- २२) राज्यातील सर्व महामंडळे आणि उपक्रम यांचे व्यवस्थापकीय संचालक,
- २३) सर्व महानगरपालिकांचे आयुक्त,
- २४) सर्व मुख्याधिकारी, नगरपरिषदा/नगरपालिका,
- २५) संचालक, समाजकल्याण, पुणे,
- २६) आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक,
- २७) संचालक, आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, पुणे,
- २८) संचालक, सेवायोजन, मुंबई,
- २९) महालेखापाल, महाराष्ट्र १/२ (लेखा व अनुज्ञेयता), मुंबई/नागपूर,
- ३०) महालेखापाल, महाराष्ट्र १/२ (लेखा परीक्षा), मुंबई/नागपूर,
- ३१) अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई,
- ३२) निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई,
- ३३) सर्व मंत्रालयीन विभागांच्या अधिपत्त्याखालील विभाग प्रमुख व कार्यालय प्रमुख,
- ३४) सर्व मंत्रालयीन विभाग, त्यांना विनंती करण्यात येते की, त्यांच्या अधिपत्त्याखालील सर्व विभाग प्रमुख/ कार्यालय प्रमुख यांना सदर शासन निर्णयाची प्रत, त्यांच्या स्तरावरून स्वतंत्रपणे पाठवून कार्यवाही करण्याच्या सूचना देण्यात याव्यात.
- ३५) ग्रंथपाल, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, विधानभवन मुंबई
- ३६) सर्व मान्यता प्राप्त राजकीय पक्षांची मध्यवर्ती कार्यालये, महाराष्ट्र राज्य,
- ३७) निवड नस्ती, कार्यासन १६-ब.

परिशिष्ट - अ
सरळसेवा १०० बिंदुनामावली

बिंदु क्र.	प्रवर्ग	बिंदु क्र.	प्रवर्ग	बिंदु क्र.	प्रवर्ग
१	अनुसूचित जाती	३५	इतर मागास वर्ग	६९	इतर मागास वर्ग
२	अनुसूचित जमाती	३६	सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास वर्ग	७०	अराखीव
३	विमुक्त जाती (अ)	३७	अनुसूचित जाती	७१	अनुसूचित जमाती
४	भटक्या जमाती (ब)	३८	आर्थिकहष्ट्या दुर्बल घटक	७२	अराखीव
५	इतर मागास वर्ग	३९	इतर मागास वर्ग	७३	अनुसूचित जाती
६	सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास वर्ग	४०	अराखीव	७४	सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास वर्ग
७	भटक्या जमाती (क)	४१	विमुक्त जाती (अ)	७५	इतर मागास वर्ग
८	आर्थिकहष्ट्या दुर्बल घटक	४२	सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास वर्ग	७६	आर्थिकहष्ट्या दुर्बल घटक
९	इतर मागास वर्ग	४३	अनुसूचित जाती	७७	भटक्या जमाती (ड)
१०	अराखीव	४४	अराखीव	७८	अराखीव
११	भटक्या जमाती (ड)	४५	इतर मागास वर्ग	७९	इतर मागास वर्ग
१२	अनुसूचित जाती	४६	आर्थिकहष्ट्या दुर्बल घटक	८०	अराखीव
१३	सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास वर्ग	४७	भटक्या जमाती (ब)	८१	अनुसूचित जाती
१४	अराखीव	४८	अराखीव	८२	अराखीव
१५	विशेष मागास प्रवर्ग	४९	इतर मागास वर्ग	८३	विमुक्त जाती (अ)
१६	आर्थिकहष्ट्या दुर्बल घटक	५०	अराखीव	८४	सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास वर्ग
१७	इतर मागास वर्ग	५१	अनुसूचित जाती	८५	इतर मागास वर्ग
१८	अराखीव	५२	अराखीव	८६	आर्थिकहष्ट्या दुर्बल घटक
१९	इतर मागास वर्ग	५३	अनुसूचित जमाती	८७	विशेष मागास प्रवर्ग
२०	अराखीव	५४	सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास वर्ग	८८	अराखीव
२१	अनुसूचित जाती	५५	इतर मागास वर्ग	८९	इतर मागास वर्ग
२२	अराखीव	५६	आर्थिकहष्ट्या दुर्बल घटक	९०	अराखीव
२३	अनुसूचित जमाती	५७	भटक्या जमाती (क)	९१	अनुसूचित जाती
२४	सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास वर्ग	५८	अराखीव	९२	अराखीव
२५	इतर मागास वर्ग	५९	इतर मागास वर्ग	९३	अनुसूचित जमाती
२६	आर्थिकहष्ट्या दुर्बल घटक	६०	अराखीव	९४	अराखीव
२७	अनुसूचित जाती	६१	अनुसूचित जाती	९५	इतर मागास वर्ग
२८	अराखीव	६२	अराखीव	९६	सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास वर्ग
२९	इतर मागास वर्ग	६३	अनुसूचित जमाती	९७	अनुसूचित जाती
३०	अराखीव	६४	अराखीव	९८	आर्थिकहष्ट्या दुर्बल घटक
३१	भटक्या जमाती (क)	६५	इतर मागास वर्ग	९९	भटक्या जमाती (क)/(ब)
३२	अराखीव	६६	सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास वर्ग	१००	अराखीव
३३	अनुसूचित जमाती	६७	अनुसूचित जाती		
३४	अराखीव	६८	आर्थिकहष्ट्या दुर्बल घटक		

प्रवर्गनिहाय आरक्षित बिंदु

अ.क्र.	प्रवर्ग	आरक्षणाची टक्केवारी	बिंदु क्रमांक
१	अनुसूचित जाती	१३%	१, १२, २१, २७, ३७, ४३, ५१, ६१, ६७, ७३, ८१, ९१, ९७
२	अनुसूचित जमाती	७%	२, २३, ३३, ५३, ६३, ७१, ९३
३	विमुक्त जाती (अ)	३%	३, ४१, ८३,
४	भटक्या जमाती (ब)	२.५%	४, ४७
५	भटक्या जमाती (क)	३.५%	७, ३१, ५१
६	भटक्या जमाती (ड)	२%	११, ७७
७	विशेष मागास प्रवर्ग	२%	१५, ८७
८	इतर मागास प्रवर्ग	११%	५, ९, १७, १९, २५, २९, ३५, ३९, ४५, ४९, ५५, ५९, ६५, ६९, ७५, ७९, ८५, ८९, ९५
९	सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास वर्ग	१०%	६, १३, २४, ३६, ४२, ५४, ६६, ७४, ८४, ९६
१०	आर्थिकहष्ट्या दुर्बल घटक	१०%	८, १६, २६, ३८, ४६, ५६, ६८, ७६, ८६, ९८
११	अराखीव	२८%	१०, १४, १८, २०, २२, २८, ३०, ३२, ३४, ४०, ४८, ४४, ५०, ५२, ५८, ६०, ६२, ६४, ७०, ७२, ७८, ८०, ८२, ८८, ९०, ९२, ९४, १००.

परिशिष्ट - ब

बिंदुनामावलीचा वापर करण्यासंबंधीच्या सूचना.

१. सरळसेवा भरतीच्या पदांसंदर्भात सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास वर्षाकरिता विहीत केलेल्या १० टक्के आरक्षणाच्या तरतुदीस अनुसरुन सुधारित बिंदुनामावली तयार करताना या शासन निर्णयासोबत जोडलेल्या परिशिष्ट-अ नुसार विहीत केलेली १०० बिंदुनामावली वापरण्यात यावी.
२. बिंदुनामावलीचा वापर करताना सेवा प्रवेश नियमातील तरतुदीनुसार संवर्गाच्या एकूण मंजूर पदसंख्येपैकी सरळसेवा कोट्यातील पदांची संख्या निश्चित करण्यात यावी.
३. दिनांक २६.०२.२०२४ रोजी भरती प्रक्रिया सुरु न झालेल्या संवर्ग निहाय सरळसेवेच्या रिक्त पदांची संख्या निश्चित करावी.
४. प्रथम भरती वर्षाकरिताचा कालावधी दि. २६.०२.२०२४ ते दि. ३१.०८.२०२४ असा राहील. या भरतीवर्षातील सरळसेवेच्या संभाव्य रिक्त पदांची संख्या निश्चित करावी.
५. सामान्य प्रशासन विभागाच्या दि. ०२.१२.२०२१ च्या शासन निर्णयातील तरतुदीनुसार निवडसूची वर्षाचा कालावधी दि. ०१ सप्टेंबर ते ३१ ऑगस्ट असा राहील. (उदा. दि. ०१.०९.२०२४ ते ३१.०८.२०२५)
६. बिंदुनामावली सादर करताना दि. ३१ ऑगस्ट अखेरच्या स्थितीसह सादर करावी. (उदा. दि. ३१.०८.२०२५ अखेरची बिंदुनामावली (कालावधी दि. ०१.०९.२०२४ ते दि. ३१.०८.२०२५))
अ) वरील प्रमाणे अ.क्र. २,३,४ नुसार एकूण प्रवर्ग निहाय सरळसेवेच्या रिक्त होणाऱ्या पदांची खालील प्रमाणे आरक्षण निश्चिती करावी.
उदा. एखाद्या संवर्गात सरळसेवेच्या कोट्यातील मंजूर पदसंख्या १५० आहे. दि. २६.०२.२०२४ पर्यंत या संवर्गात १७ पदे कार्यरत असुन ५३ पदे भरण्यासाठी उपलब्ध आहेत, असे गृहित धरल्यास त्या संवर्गाचा प्रवर्गनिहाय तपशील खालील प्रमाणे राहील-

प्रवर्गनिहाय आरक्षित बिंदु

अ. क्र.	तपशील	अ.जा. १३%	अ.ज. ७%	वि.जा.अ ३%	भ.ज.ब २.५%	भ.ज.क ३.५%	भ.ज.ड २%	वि.मा.प्र. २%	इ.मा.व. ११%	अराखीव ४८%	एकूण १००%
१	मंजूर पदे	२०	११	४	४	५	३	३	२८	७२	१५०
२	भरलेली पदे	१०	६	२	३	३	२	१	१५	५५	१७
३	दि.२६.०२.२०२४ रोजी भरावयाची पदे	१०	५	२	१	२	१	२	१३	१७	५३
४	दि.२६.०२.२०२४ ते दि.३१.०८.२०२४ या कालावधीतील संभाव्य भरावयाची पदे	५	२	१	०	०	०	१	१०	१०	२९
५	एकूण भरावयाची पदे	१५	७	३	१	२	१	३	२३	२७	८२

वरील उदाहरणात एकूण ८२ पदे भरण्यासाठी उपलब्ध आहेत. त्यावरून एसईबीसी
वर्गाकरिता १० टक्के व ईडब्ल्यूएस वर्गाकरिता १० टक्के आरक्षणानुसार पदे निश्चित करताना
खाली दिलेल्या उदाहरणानुसार कार्यवाही करावी.

भरती वर्ष-१

(दि.२६.०२.२०२४ ते दि.३१.०८.२०२४)

एसईबीसी करिता गणना

पहिल्या भरती वर्षात एकूण भरावयाची पदे	एसईबीसी करिता पहिल्या भरती वर्षात एकूण भरावयाच्या पदांच्या १० टक्केनुसार येणारी पदे	या भरती वर्षात एसईबीसी प्रवर्गाकरिता उपलब्ध पदे.
८२	८.२ पुण्याकात ८ पदे	८

ईडब्ल्यूएस करिता गणना

पहिल्या भरती वर्षात एकूण भरावयाची पदे	ईडब्ल्यूएस करिता पहिल्या भरती वर्षात एकूण भरावयाच्या पदांच्या १० टक्केनुसार येणारी पदे	या भरती वर्षात ईडब्ल्यूएस वर्गाची भरावयाची पदे.
८२	८.२ पुर्णकात ८ पदे	८

पहिल्या भरती वर्षात एसईबीसी करिता ८ व ईडब्ल्यूएस करिता ८ पदे उपलब्ध होतील.

अक्र	तपशील	अजा	अज	विजा अ	भज ब	भज क	भज ड	विमाप्र	इमाव	एसईबीसी	ईडब्ल्यूएस	अराखीव	एकूण
१	एकूण भरावयाची पदे	१५	७	३	१	२	१	३	२३	८	८	११	८२

भरती वर्ष -२

(दि.०१.०९.२०२४ ते दि.३१.०८.२०२५)(०२.१२.२०२१ च्या शासन निर्णयातील तरतुदीनुसार)

दुसऱ्या भरती वर्षात भरण्यासाठी ४५ पदे उपलब्ध असल्यास एसईबीसी व ईडब्ल्यूएस करिता

आरक्षणाची गणना खालीलप्रमाणे करावी.

एसईबीसी करिता गणना

पहिल्या भरती वर्षातील एकूण भरती केलेली पदे + दुसऱ्या भरती वर्षात भरावयाची पदे	एसईबीसी करिता भरती वर्षात एकूण भरावयाच्या पदांच्या १० टक्केनुसार येणारी पदे	दुसऱ्या भरती वर्षात एसईबीसी करिता उपलब्ध पदे	या भरती वर्षात एसईबीसी प्रवर्गाकरिता उपलब्ध पदे.
१	२	४	
८२+४५=१२७	१२७ रिक्त पदांच्या १० टक्के=१२.७ पुर्णकात १३ पदे	स्तंभ २ प्रमाणे उपलब्ध पदे- पूर्वीच्या भरती वर्षात भरलेली व कार्यरत एसईबीसी पदे १३-८=५	५

ईडब्ल्यूएस करिता गणना

पहिल्या भरती वर्षातील एकूण भरती केलेली पदे + दुसऱ्या भरती वर्षात भरावयाची पदे	ईडब्ल्यूएस करिता भरती वर्षात एकूण भरावयाच्या पदांच्या १० टक्क्यानुसार येणारी पदे	दुसऱ्या भरती वर्षात ईडब्ल्यूएस करिता उपलब्ध पदे	या भरती वर्षात ईडब्ल्यूएस वर्गाची भरावयाची पदे.
१	२	४	
८२+४५=१२७	१२७ रिक्त पदांच्या १० टक्के=१२.७ पुर्णाकात १३ पदे	स्तंभ २ प्रमाणे उपलब्ध पदे- पूर्वीच्या भरती वर्षात भरलेली व कार्यरत ईडब्ल्यूएसची पदे १३-८=५	५

दुसऱ्या भरती वर्षात एसईबीसी करिता ५ व ईडब्ल्यूएस करिता ५ पदे उपलब्ध होतील.

अक्र	तपशील	अजा	अज	विजा अ	भज ब	भज क	भज ड	विमाप्र	इमाव	एसईबीसी	ईडब्ल्यूएस	अराखीव	एकूण
१	पहिल्या भरती वर्षात भरलेली पदे	१५	७	३	१	२	१	३	२३	८	८	११	८२
२	दुसऱ्या भरती वर्षात भरावयाची पदे	१०	५	१	०	१	०	२	११	५	५	५	४५
३	एकूण	२५	१२	४	१	३	१	५	३४	१३	१३	१६	१२७

वरीलप्रमाणे आरक्षणाची गणना करताना, सामाजिक व शैक्षणिक मागासवर्गाकरिता संवर्गातील एकूण मंजूर पदांच्या १० % नुसार येणाऱ्या पदांपर्यंत पोहचेपर्यंत तसेच, आर्थिक दुर्बल घटकाकरिता संवर्गातील एकूण मंजूर पदांच्या १० % नुसार येणाऱ्या पदांपर्यंत पोहचेपर्यंत रिक्त पदांना टप्प्याटप्प्याने आरक्षण लावून पदांची गणना करणे आवश्यक राहील.

- १) वरीलप्रमाणे आरक्षणाची गणना करतेवेळेस उर्वरित मागास प्रवर्गाच्या (अजा, अज, विजा- भज, विमाप्र व इमाव) आरक्षणास बाधा न आणता करावी.
- २) पद भरती केलेल्या एसईबीसी उमेदवारांची बिंदुनामावलीत बिंदु क्रमांक ६ पासून नोंद करून यानुसार त्यापुढे सदर वर्गासाठीच्या बिंदुंवर नोंद करावी. तसेच, ईडब्ल्यूएस उमेदवारांची बिंदुनामावलीत बिंदु क्रमांक ८पासून नोंद प्रारंभ करून यानुसार त्यापुढे सदर वर्गासाठीच्या बिंदुंवर नोंद करावी.

३) सुधारित बिंदुनामावली तयार करताना सध्या संवर्गातील मंजूर पदसंख्येच्या सरळसेवा कोट्यातील पदसंख्या लक्षात घेऊन आरक्षण बिंदु निश्चित करण्यात यावेत. भविष्यात संवर्ग संख्येत वाढ झाल्यास, अथवा घट झाल्यास, संबंधित वर्षाची बिंदुनामावली तयार करताना सरळसेवा कोट्यातील पदसंख्येनुसार आरक्षित बिंदुंची संख्या त्या प्रमाणात जास्त अथवा कमी करण्यात यावी.

४) अपवादात्मक परिस्थितीत म्हणजेच ज्यावेळी खुल्या प्रवर्गात रिक्तता कमी असेल अशा वेळी, एसईबीसी प्रवर्गाकरिता रिक्त पदांच्या १० टक्के नुसार गणना केल्यावर तसेच आर्थिक दुर्बल घटकांसाठी, रिक्त पदांच्या १० टक्के नुसार गणना केल्यानंतर, पर्याप्त रिक्त पदे भरण्यासाठी उपलब्ध नसतील अशा परिस्थितीत एसईबीसी प्रवर्गासाठी व ईडब्ल्यूएससाठी पदे भरताना आरक्षण गणनेनुसार येणाऱ्या पदांच्या १०:१० या गुणोत्तराच्या प्रमाणात या भरतीवर्षात भरण्यात यावीत व उर्वरित पदे रिक्ततेनुसार टप्याटप्याने भरण्यात यावीत.

उदा. एखाद्या संवर्गात सरळसेवेच्या कोट्यातील मंजूर पदसंख्या ५४७६ आहे. दि. २६.२.२०२४ पर्यंत या संवर्गात ४९१६ पदे कार्यरत असून ५६० पदे भरण्यासाठी उपलब्ध आहेत असे गृहित धरल्यास त्या संवर्गाचा प्रवर्गनिहाय तपशील खालील प्रमाणे राहील-

अ.क्र	तपशील	अ.जा. १३%	अ.ज. ७%	वि.ज.अ ३%	भ.ज.ब २.५%	भ.ज.क ३.५%	भ.ज.ड २%	वि.मा.प्र २%	इ.मा.व १९%	अराखीव ४८%	एकूण १००%
१	मंजूर पदे	७१२	३८३	१६४	१३७	१९२	११०	११०	१०४०	२६२८	५४७६
२	भरलेली पदे	६६८	१२९	१५१	११९	२०३	७५	१२३	१००	२५४८	४९१६
३	भरावयाची पदे	४४	२५४	१३	१८	+११	३५	+१३	१४०	८०	५६०
४	समायोजनाकरिता पदे	०	०	०	०	+११	११	+१३	०	१३	०
५	समायोजनानंतर भरावयाची पदे	४४	२५४	१३	१८	०	२४	०	१४०	६७	५६०
६	दि. २६.०२.२०२४ ते दि. ३१.०८.२०२४ या कालावधीतील संभाव्य भरावयाची पदे	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
७	एकूण भरावयाची पदे	४४	२५४	१३	१८	०	२४	०	१४०	६७	५६०

वरील उदाहरणात एकूण ५६० पदे भरण्यासाठी उपलब्ध आहेत. त्यावरुन एसईबीसी वर्गाकरिता १० टक्के आरक्षणानुसार तसेच आर्थिकदण्ड्या दुर्बल घटकाकरिता ईडब्ल्यूएस १० टक्के आरक्षणानुसार पदे निश्चित करताना खाली दिलेल्या उदाहरणानुसार कार्यवाही करावी.

पहिल्या भरती वर्षात एकूण भरावयाची पदे	एसईबीसी करिता पहिल्या भरती वर्षात एकूण भरावयाच्या पदांच्या १० टक्केनुसार येणारी पदे
५६०	५६० रिक्त पदांच्या १० टक्के =५६ पुर्णांकात ५६ पदे

पहिल्या भरती वर्षात एकूण भरावयाची पदे	ईडब्ल्यूएस करिता पहिल्या भरती वर्षात एकूण भरावयाच्या पदांच्या १० टक्केनुसार येणारी पदे
५६०	५६० रिक्त पदांच्या १० टक्के =५६ पुर्णांकात ५६ पदे

वरील उदाहणाचे अवलोकन केले असता एसईबीसी प्रवर्गाकरिता ५६ पदे व ईडब्ल्यूएस करिता ५६ पदे भरण्यासाठी उपलब्ध होऊ शकतात. तथापि खुल्या प्रवर्गात केवळ ६७ निव्वळ रिक्त पदे उपलब्ध असल्याने अशा परिस्थितीत एसईबीसी प्रवर्गासाठी व ईडब्ल्यूएस करिता पदे भरतांना आरक्षण गणनेनुसार येणाऱ्या पदांच्या आरक्षणाच्या टक्केवारीच्या प्रमाणशीर गुणोत्तराच्या (१०:१०) या प्रमाणात भरण्यात यावीत व उर्वरित पदे रिक्ततेनुसार पुढील भरती वर्षात अनुशेष म्हणून टप्पाटप्प्याने भरण्यात यावीत.

एसईबीसी करता उपलब्ध पदे- उदा. उपलब्ध ६७ पदांच्या १०:१० या गुणोत्तरानुसार ६७ *(गुणिले)
 $10/20 = 670/20 = 33.5$ पूर्णांकात ३४ पदे एसईबीसी करिता भरण्यात यावीत. तसेच
ईडब्ल्यूएस करिता उपलब्ध पदे- उपलब्ध ६७ पदांच्या १०:१० या गुणोत्तरानुसार ६७ * गुणिले $10/20 = 670/20 = 33.5$ म्हणजे ३३ पदे ईडब्ल्यूएस करिता भरण्यात यावीत.

भरती वर्ष-१

दि. २६.०२.२०२४ ते ३१.०८.२०२४

वरील गणनेनुसार पहिल्या भरती वर्षात एसईबीसी करिता ३४ पदे व ईडब्ल्यूएस करिता ३३ पदे उपलब्ध होतील.

अ.क्र	तपशील	अ.जा. १३%	अ.ज. १७%	वि.ज.अ ३%	भ.ज.ब २.५%	भ.ज.क ३.५%	भ.ज.ड २%	वि. मा.प्र २%	इ.मा.व १९%	एसई बीसी १०%	ईड ब्ल्यूए स १०%	अराखीव २८%	एकूण १००%
१	मंजूर पदे	४४	२५४	१३	१८	०	२४	०	१४०	३४	३३	०	५६०

५) सर्व मंत्रालयीन विभाग प्रमुखांनी त्यांच्या अधिनस्त सर्व आस्थापनांना वरील विविध संवर्गाच्या बाबतीत यानुसार योग्य ती कार्यवाही तातडीने करण्याच्या सुचना द्याव्यात प्रत्येक संवर्गाबाबत वरील मार्गदर्शक सूचनांनुसार केलेल्या कार्यवाहीचा आढावा घ्यावा व योग्य त्या प्रकारे कार्यवाही करण्यात आलेली आहे याची खातरजमा करण्यात यावी.

६) सध्या आरक्षणासंदर्भात असित्वात असलेले विविध शासन आदेश वरीलप्रमाणे सुधारण्यात आले असल्याचे गृहित घरण्यात यावे.

छोटया संवर्गातील मागासवर्गीयांकरिता आरक्षित
पदे भरण्याबाबतची कार्यपद्धती (सरळसेवा)

महाराष्ट्र शासन
सामान्य प्रशासन विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : बीसीसी - २०२१/प्र.क्र. ७७/१६ क
मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
दिनांक : ०६ मार्च, २०२४

संदर्भ :-

- १) सन २०२४ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक १६, दिनांक २६ फेब्रुवारी, २०२४. महाराष्ट्र राज्यातील सामाजिक व शैक्षणिकदृष्ट्या मागास वर्गाकरिता आरक्षण अधिनियम, २०२४.
- २) शासन परिपत्रक सामान्य प्रशासन विभाग क्र.बीसीसी-२०१६/प्र.क्र.२२८६/१६-ब, दि.२९ मे, २०१७
- ३) शासन निर्णय क्रमांक, सामान्य प्रशासन विभाग क्र. बीसीसी-२०१८/प्र.क्र.५८१६/१६-ब, दि.४ जुलै, २०१९
- ४) शासन परिपत्रक सामान्य प्रशासन विभाग क्र.बीसीसी-२०१६/प्र.क्र.२२८६/१८/१६-ब, दि.२१ ऑगस्ट, २०१९
- ५) शासन निर्णय क्रमांक, सामान्य प्रशासन विभाग क्र. बीसीसी-२०२१/प्र.क्र.३८७/१६-ब(ए), दि.६जुलै, २०२१
- ६) शासन निर्णय क्रमांक, सामान्य प्रशासन विभाग क्र. बीसीसी-२०१८/प्र.क्र.१५३/१६-ब(ए), दि.२३ सप्टेंबर, २०२१
- ७) शासन निर्णय क्रमांक, सामान्य प्रशासन विभाग क्र. बीसीसी-२०२१/प्र.क्र.८३५/१६-ब, दि.२५ फेब्रुवारी, २०२२
- ८) शासन निर्णय क्रमांक, सामान्य प्रशासन विभाग क्र. बीसीसी-२०२४/प्र.क्र.७५/१६-क, दि.२७ फेब्रुवारी, २०२४

प्रस्तावना :-

छोटया संवर्गामध्ये मागासप्रवर्गाची आरक्षणाची पदे भरण्याबाबतची कार्यपद्धती कशी असावी याबाबतच्या सूचना संदर्भ क्र.७ येथील दिनांक २५ फेब्रुवारी, २०२२ च्या शासन निर्णयान्वये निर्गमित करण्यात आल्या आहेत.

आता, संदर्भ क्रमांक १ येथे नमूद केलेल्या महाराष्ट्र राज्यातील सामाजिक आणि शैक्षणिकदृष्ट्या मागास (एसईबीसी) वर्गाकरिता आरक्षण अधिनियम, २०२४ (सन २०२४ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्र.१६) अन्वये सामाजिक आणि शैक्षणिक मागासवर्ग निर्माण करण्यात आला आहे. तसेच, संदर्भ क्र. ८ येथील दिनांक २७ फेब्रुवारी, २०२४ च्या शासन निर्णयान्वये सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास वर्गाकरिता आरक्षणाच्या तरतूदीनुसार सरळसेवा भरतीसाठी सुधारित बिंदूनामावली विहित करण्यात आली आहे.

उपरोक्त पार्श्वभूमीवर छोटया संवर्गातील मागासवर्गीयांची आरक्षित पदे भरण्याबाबतसंदर्भ क्र.७ येथील दिनांक २५ फेब्रुवारी, २०२२ च्या शासन निर्णयान्वये देण्यात आलेल्या सूचनांमधील अनुसूची “अ” मध्ये विहित करण्यात आलेल्या बिगर आदिवासी जिल्हयांसाठी छोटया संवर्गातील आरक्षणाची पदे भरण्याबाबतची कार्यपद्धती अनुसूची “अ” मध्ये विहित करण्यात आलेली आहे. सदर अनुसूची “अ” अधिक्रमित करून सुधारित सूचना निर्गमित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. त्यास अनुसरून बिगर आदिवासी जिल्हयांसाठी छोटया संवर्गातील मागासवर्गीयांची आरक्षित पदे भरण्याबाबत खालीलप्रमाणे कार्यपद्धती विहित करण्यात येत आहे.

शासन निर्णय :-

राज्यातील बिगर आदिवासी जिल्हयांमधील सरळसेवेतील छोटया संवर्गातील मागासवर्गीयांची आरक्षित पदे भरण्याबाबतची कार्यपद्धती सोबत जोडलेल्या अनुसूची मध्ये विहित करण्यात येत आहे.

२. राज्यातील बिगर आदिवासी जिल्हयांमधील छोटया संवर्गातील मागासवर्गीयांची पदे भरताना सरळसेवेच्या बाबतीत संदर्भ क्र.२ येथील २९ मे, २०१७ च्या शासन परिपत्रकातील सरळसेवा भरतीसंदर्भातील सूचना विचारात घेऊन सोबत जोडलेल्या अनुसूची नुसार कार्यवाही करावी.

३. सदर शासन निर्णय सर्व प्रशासकिय विभागांनी त्यांच्या अधिपत्याखाली असलेल्या सर्व विभाग प्रमुखांच्या/नियुक्ती प्राधिकाऱ्यांच्या निर्दर्शनास आणावा.

४. सदरहू शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतरथळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक सांकेतांक २०२४०३०६१९४९२७२००७ असा आहे. सदर आदेश डिजिटल रवाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

**SUDAM EKNATH
ANDHALE**

Digitally signed by SUDAM EKNATH ANDHALE
DN: c=IN, o=GOVERNMENT OF MAHARASHTRA, ou=GENERAL
ADMINISTRATION DEPARTMENT,
25420=257956d2620af403d35023802519a4lbdcc89479jeba
4152aeff2b4c4b975, postalCode=400032, st=Maharashtra,
serialNumber=7857FEES9f0E7101B922A9FC72629C21BF984DC08
DE136617EE19868347E77F4, cn=SUDAM EKNATH ANDHALE
Date: 2024.03.06 20:00:57 +05'30'

(सु. ए. आंधळे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा. राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई-३५.
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, मंत्रालय, मुंबई-३२.
३. सर्व मा. मंत्री/मा. राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई-३२.
४. मा. विरोधी पक्षनेता, विधानपरिषद.
५. मा. विरोधी पक्षनेता, विधानसभा.
६. सर्व मा. विधानपरिषद सदस्य/मा. विधानसभा सदस्य/मा. संसद सदस्य, महाराष्ट्र राज्य.
७. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य.
८. अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, सर्व मंत्रालयीन विभाग.
९. प्रधान सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय(विधानपरिषद), मुंबई.
१०. प्रधान सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय(विधानसभा), मुंबई.
११. सर्व विभागीय आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य.
१२. सर्व जिल्हाधिकारी, महाराष्ट्र राज्य.
१३. सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी,
१४. प्रबंधक, उच्च न्यायालय, मुळ शाखा, मुंबई,
१५. प्रबंधक, उच्च न्यायालय, अपील शाखा, मुंबई,
१६. प्रबंधक, लोकायुक्त आणि उपलोकायुक्त यांचे कार्यालय, मुंबई,
१७. प्रबंधक, महाराष्ट्र प्रशासकीय न्यायाधिकरण, मुंबई, नागपूर, औरंगाबाद,
१८. सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई,
१९. सचिव, राज्य निवडणूक आयोग,
२०. सचिव, राज्य माहिती आयोग,
२१. महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, मंत्रालय, मुंबई,
२२. राज्यातील सर्व महामंडळे आणि उपक्रम यांचे व्यवस्थापकीय संचालक,
२३. सर्व महानगरपालिकांचे आयुक्त,
२४. सर्व मुख्याधिकारी, नगरपरिषदा/नगरपालिका,
२५. संचालक, समाजकल्याण, पुणे,
२६. आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक,
२७. संचालक, आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, पुणे,
२८. संचालक, सेवायोजन, मुंबई,
२९. महालेखापाल, महाराष्ट्र १/२ (लेखा व अनुज्ञेयता), मुंबई/नागपूर,
३०. महालेखापाल, महाराष्ट्र १/२ (लेखा परीक्षा), मुंबई/नागपूर,
३१. अधिदान व लेखा अधिकारी, मंडऱ.

३२. निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई,
३३. सर्व मंत्रालयीन विभागांच्या अधिपत्त्याखालील विभाग प्रमुख व कार्यालय प्रमुख,
३४. सर्व मंत्रालयीन विभाग, त्यांना विनंती करण्यात येते की, त्यांच्या अधिपत्त्याखालील सर्व विभाग प्रमुख/ कार्यालय प्रमुख यांना सदर शासन निर्णयाची प्रत, त्यांच्या स्तरावरुन स्वतंत्रपणे प्राठवून कार्यवाही करण्याच्या सूचना देण्यात याव्यात.
३५. ग्रंथपाल, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, विधानभवन मुंबई
३६. सर्व मान्यता प्राप्त राजकीय पक्षांची मध्यवर्ती कार्यालये, महाराष्ट्र राज्य,
३७. निवडनस्ती, कार्यासन १६ क.

**बिगर आदिवासी जिल्हयांसाठी छोटया संवर्गातील आरक्षणाची पदे भरण्याबाबतची कार्यपद्धती
अनुसूची**

(अ.जा.१३%, अ.ज.७%, वि.जा.अ-३%, भ.ज.ब-२.५%, इ.मा.व.१९%, भ.ज.क-३.५%,
सा.शै.मा.प्र.-१०%, आदुघ-१०%, भ.ज.ड-२%, वि.मा.प्र.-२%, अराखीव-२८%)

पद संख्या	७२% आरक्षणा नुसार आरक्षित पदे	आरक्षणाच्या टक्केवारीनुसार येणारी प्रवर्गनिहाय पदे	पदभरतीची कार्यपद्धती
१	०	०	आरक्षण अधिनियम, २००१ च्या कलम ३(१)(घ) मधील तरतुदीनुसार एकाकी पदास आरक्षण लागू नाही.
२	१ (१.४४)	अजा-०.२६, अज-०.१४, विजाअ-०.०६, भजब-०.०५, इमाव-०.३८, भजक-०.०७, साशैमाप्र-०.२०, आदुघ-०.२०, भजड-०.०४, विमाप्र-०.०४	१ पद अ.जा., त्यानंतर अ.ज. वि.जा.(अ), भ.ज.(ब), इ.मा.व., साशैमाप्र, भ.ज.(क), आदुघ, भ.ज.(ड) व वि.मा.प्र. या क्रमाने आळीपाळीने
३	२ (२.१६)	अजा-०.३९, अज-०.२१, विजाअ-०.०९, भजब-०.०७५, इमाव-०.५७, भजक-०.१०५, साशैमाप्र-०.३०, आदुघ-०.३०, भजड-०.०६, विमाप्र-०.०६	१ पद - अ.जा. व अ.ज. आळीपाळीने १ पद- वि.जा.(अ), भ.ज.(ब), इ.मा.व., साशैमाप्र, भ.ज.(क), आदुघ, भ.ज.(ड) व वि.मा.प्र. या क्रमाने आळीपाळीने
४	३ (२.८८)	अजा-०.५२, अज-०.२८, विजाअ-०.१२, भजब-०.१०, इमाव-०.७६, भजक-०.१४, साशैमाप्र-०.४०, आदुघ-०.४०, भजड-०.०८, विमाप्र-०.०८	१ पद - अ.जा. व अ.ज. आळीपाळीने १ पद- वि.जा.(अ), भ.ज.(ब), भ.ज.(क), भ.ज.(ड) व वि.मा.प्र. या क्रमाने आळीपाळीने १ पद- इ.मा.व., साशैमाप्र, आदुघ या क्रमाने आळीपाळीने
५	४ (३.६०)	अजा-०.६५, अज-०.३५, विजाअ-०.१५, भजब-०.१२, इमाव-०.९५, भजक-०.१७, साशैमाप्र-०.५० आदुघ-०.५०, भजड-०.१०, विमाप्र-०.१०	१ पद - अ.जा. व अ.ज. आळीपाळीने १ पद- वि.जा.(अ), भ.ज.(ब), भ.ज.(क), भ.ज.(ड) व वि.मा.प्र. या क्रमाने आळीपाळीने १ पद -इ.मा.व. कायमस्वरूपी १ पद -साशैमाप्र व आदुघ आळीपाळीने
६	४ (४.३२)	अजा-०.७८, अज-०.४२, विजाअ-०.१८, भजब-०.१५, इमाव-०.१४, भजक-०.२१, साशैमाप्र-०.६० आदुघ-०.६०, भजड-०.१२, विमाप्र-०.१२	१ पद - अ.जा. व अ.ज. आळीपाळीने १ पद- वि.जा.(अ), भ.ज.(ब), भ.ज.(क), भ.ज.(ड) व वि.मा.प्र. या क्रमाने आळीपाळीने १ पद -इ.मा.व. कायमस्वरूपी १ पद -साशैमाप्र व आदुघ आळीपाळीने
७	५ (५.०४)	अजा-०.९१, अज-०.४९, विजाअ-०.२१, भजब-०.१७, इमाव-०.३३, भजक-०.२४, साशैमाप्र-०.७०, आदुघ-०.७०, भजड-०.१४, विमाप्र-०.१४	१ पद - अ.जा. कायमस्वरूपी, १ पद- अ.ज. कायमस्वरूपी, १ पद- वि.जा.(अ), भ.ज.(ब), भ.ज.(क), भ.ज.(ड) व वि.मा.प्र. या क्रमाने आळीपाळीने १ पद - इ.मा.व. कायमस्वरूपी १ पद - साशैमाप्र व आदुघ आळीपाळीने

२९	२१ (२०.८८)	अजा-३.७७, अज-२.०३, विजाअ-०.८७, भजब-०.७२, इमाव-५.५१, भजक-१.०१, साशैमाप्र-२.९०, आदुघ-२.९०, भजड-०.५८ विमाप्र-०.५८	४ पदे - अ.जा. कायमस्वरुपी, २ पदे- अ.ज. कायमस्वरुपी, १ पद- वि.जा.(अ) कायमस्वरुपी, १ पद भ.ज.(ब) कायमस्वरुपी, ५ पदे इ.मा.व. कायमस्वरुपी, १ पद भ.ज.(क) कायमस्वरुपी, ३ पदे साशैमाप्र कायमस्वरुपी, ३ पदे आदुघ कायमस्वरुपी १ पद- भ.ज.(ड) व वि.मा.प्र. आळीपाळीने
३०	२२ (२१.६०)	अजा-३.९०, अज-२.१०, विजाअ-०.९०, भजब-०.७५, इमाव-५.७०, भजक-१.०५, साशैमाप्र-३.००, आदुघ-३.००, भजड-०.६०, विमाप्र-०.६०	४ पदे - अ.जा. कायमस्वरुपी, २ पदे- अ.ज. कायमस्वरुपी, १ पद- वि.जा.(अ) कायमस्वरुपी, १ पद भ.ज.(ब) कायमस्वरुपी, ६ पदे इ.मा.व. कायमस्वरुपी, १ पद भ.ज.(क) कायमस्वरुपी, ३ पदे साशैमाप्र कायमस्वरुपी, ३ पदे आदुघ कायमस्वरुपी १ पद- भ.ज.(ड) व वि.मा.प्र. आळीपाळीने
३१	२२ (२२.३२)	अजा-४.०३, अज-२.१७, विजाअ-०.९३, भजब-०.७७, इमाव-५.८९, भजक-१.०८, साशैमाप्र-३.१०, आदुघ-३.१०, भजड-०.६२, विमाप्र-०.६२	४ पदे - अ.जा. कायमस्वरुपी, २ पदे- अ.ज. कायमस्वरुपी, १ पद- वि.जा.(अ) कायमस्वरुपी, १ पद- भ.ज.(ब) कायमस्वरुपी, ६ पदे- इ.मा.व. कायमस्वरुपी, १ पद- भ.ज.(क) कायमस्वरुपी, ३ पदे- साशैमाप्र कायमस्वरुपी, ३ पदे- आदुघ कायमस्वरुपी १ पद- भ.ज.(ड) व वि.मा.प्र. आळीपाळीने
३२	२३ (२३.०४)	अजा-४.१६, अज-२.२४, विजाअ-०.९६, भजब-०.८०, इमाव-६.०८, भजक-१.१२, साशैमाप्र-३.२०, आदुघ-३.२०, भजड-०.६४ विमाप्र-०.६४	४ पदे - अ.जा. कायमस्वरुपी, २ पदे- अ.ज. कायमस्वरुपी, १ पद- वि.जा.(अ) कायमस्वरुपी, १ पद- भ.ज.(ब) कायमस्वरुपी, ६ पदे- इ.मा.व. कायमस्वरुपी, १ पद- भ.ज.(क) कायमस्वरुपी, ३ पदे- साशैमाप्र कायमस्वरुपी, ३ पदे- आदुघ कायमस्वरुपी, १ पद- भ.ज.(ड) कायमस्वरुपी, १ पद - वि.मा.प्र. कायमस्वरुपी